ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 27ης Φεβρουαρίου 2002 *

Στην υπόθεση C-6/00,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Verwaltungsgerichtshof (Αυστρία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Abfall Service AG (ASA)

και

Bundesminister für Umwelt, Jugend und Familie,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους (ΕΕ L 30, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 98/368/ΕΚ της Επιτροπής, της 18ης Μαΐου 1998 (ΕΕ L 165, σ. 20), και της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 86), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 78, σ. 32), και με την απόφαση 96/350/ΕΚ της Επιτροπής, της 24ης Μαΐου 1996 (ΕΕ L 135, σ. 32),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, S. von Bahr και A. La Pergola (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: D. Louterman-Hubeau, προϊσταμένη τμήματος,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Abfall Service AG (ASA), εκπροσωπούμενη από τον C. Onz, Rechtsanwalt,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον W.-D. Plessing και την B. Muttelsee-Schön,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. A. Fierstra,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον G. zur Hausen,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Abfall Service AG (ASA), εκπροσωπούμενης από τον C. Onz, του Bundesminister für Umwelt, Jugend und Familie, εκπροσωπούμενου από τους C. Glasel και A. Moser, της Γερμανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον W.-D. Plessing, της Γαλλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον D. Colas, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον G. zur Hausen, κατά τη συνεδρίαση της 12ης Ιουλίου 2001,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Νοεμβρίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 16ης Δεκεμβρίου 1999, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Ιανουαρίου 2000, το Verwaltungsgerichtshof υπέβαλε, σύμφωνα με το άρθρο 234 ΕΚ, πέντε προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους (ΕΕ L 30, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 98/368/ΕΚ της Επιτροπής, της 18ης Μαΐου 1998 (ΕΕ L 165, σ. 20, στο εξής: κανονισμός), και της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 86), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 78, σ. 32), και με την απόφαση 96/350/ΕΚ της Επιτροπής, της 24ης Μαΐου 1996 (ΕΕ L 135, σ. 32, στο εξής: οδηγία).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Abfall Service AG (ASA) (στο εξής: Abfall Service) και του Bundesminister für Umwelt, Jugend und Familie (στο εξής: BMU), σχετικά με τη νομιμότητα της αποφάσεως με την οποία ο τελευταίος εναντιώθηκε στη μεταφορά αποβλήτων, στην οποία προετίθετο να προβεί η Abfall Service.

Το νομικό πλαίσιο

Η οδηγία

3 Βασικός στόχος της οδηγίας είναι η προστασία της υγείας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος από τις επιβλαβείς επιδράσεις που προκαλούνται από τη συγκέντρωση, τη μεταφορά, την επεξεργασία, την εναποθήκευση και την απόθεση των αποβλήτων. Ειδικότερα, με την τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 75/442 τονίζεται ότι πρέπει να ευνοηθεί η ανάκτηση των αποβλήτων και η χρησιμοποίηση των ανακτηθέντων υλικών, προκειμένου να διαφυλαχθούν οι φυσικοί πόροι.

4 Η οδηγία ορίζει, με το άρθρο 1, στοιχείο ε', ως «διάθεση» «κάθε εργασία που προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙ Α» και, με το στοιχείο στ', ως «αξιοποίηση» «κάθε εργασία που προβλέπεται στο παράρτημα ΙΙ Β».

5 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα μέτρα για να προωθήσουν:

α) κατά πρώτον, την πρόληψη ή τη μείωση της παραγωγής και της βλαπτικότητας των αποβλήτων [...]

β) εν συνεχεία:

— την αξιοποίηση των αποβλήτων με ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση ή ανάκτηση ή οποιαδήποτε άλλη ενέργεια που έχει στόχο την παραγωγή δευτερογενών πρώτων υλών

ή

— τη χρησιμοποίηση των αποβλήτων ως πηγή ενέργειας».

6 Κατά το παράρτημα II A της οδηγίας, με τον τίτλο «Εργασίες διάθεσης»:

«Σημ.: Σκοπός του παρόντος παραρτήματος είναι η απαρίθμηση των ειδών διάθεσης αποβλήτων που εκτελούνται στην πράξη [...]

D 1 Εναπόθεση εντός ή επί του εδάφους (π.χ. σε χώρους ταφής αποβλήτων κ.λπ.)

[...]

D 3 Βαθεία έγχυση (π.χ. εναπόθεση ρευστών αποβλήτων σε γεωτρήσεις, αλατούχα κοιτάσματα ή φυσικούς χώρους εναπόθεσης κ.λπ.)

[...]

D 12 Μόνιμη αποθήκευση (π.χ. εναπόθεση δοχείων σε ορυχείο κ.λπ.)

[...]».

7 Κατά το παράρτημα ΙΙ Β της οδηγίας, με τον τίτλο «Εργασίες ανάκτησης [αξιοποίησης]»:

«Σημ.: Με το παρόν παράρτημα αποσκοπείται η καταγραφή εργασιών διάθεσης [αξιοποίησης] όπως αυτές εκτελούνται στην πράξη [...].

[...]

R 5 Ανακύκλωση/ανάκτηση άλλων ανοργάνων υλών

[...]

R 10 Εμπλουτισμός εδάφους με θετικά αποτελέσματα για τη γεωργία και το περιβάλλον

[...]».

Ο κανονισμός

8 Ο κανονισμός ρυθμίζει την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων μεταξύ κρατών μελών.

9 Ο κανονισμός ορίζει με το άρθρο 2, στοιχείο θ', ως «διάθεση» τη «διάθεση όπως ορίζεται στο άρθρο 1, στοιχείο ε', της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ» και, με το στοιχείο ια', ως «αξιοποίηση» την αξιοποίηση «όπως ορίζεται στο άρθρο 1, στοιχείο στ', της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ».

10 Ο τίτλος ΙΙ του κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Μεταφορά αποβλήτων μεταξύ κρατών μελών», περιλαμβάνει δύο κεφάλαια, εκ των οποίων το ένα αφορά τη διαδικασία που εφαρμόζεται στις μεταφορές αποβλήτως προς διάθεση (κεφάλαιο Α, άρθρα 3 έως 5) και το άλλο τη διαδικασία που εφαρμόζεται στις μεταφορές αποβλήτων προς αξιοποίηση (κεφάλαιο Β, άρθρα 6 έως 11). Η προβλεπόμενη για τη δεύτερη αυτή κατηγορία αποβλήτων διαδικασία είναι λιγότερο αυστηρή από αυτή που εφαρμόζεται στην πρώτη κατηγορία.

11 Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού, όταν ο παραγωγός ή ο κάτοχος των αποβλήτων προτίθεται να μεταφέρει απόβλητα προς αξιοποίηση που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙΙ του εν λόγω κανονισμού (πορτοκαλί κατάλογος αποβλήτων) από ένα κράτος μέλος σε άλλο ή/και να τα διαμετακομίσει μέσω ενός ή περισσότερων κρατών μελών, ενημερώνει με κοινοποίηση την αρμόδια αρχή προορισμού και αποστέλλει αντίγραφο της κοινοποίησης στις αρμόδιες αρχές αποστολής και διαμετακόμισης καθώς και στον παραλήπτη.

12 Σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 3, του κανονισμού, η κοινοποίηση πραγματοποιείται με το έγγραφο παρακολούθησης, που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή αποστολής. Η παράγραφος 5 της ως άνω διατάξεως καθορίζει τις πληροφορίες που παρέχει ο κοινοποιών με το έγγραφο παρακολούθησης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι πληροφορίες που αφορούν τις δραστηριότητες αξιοποιήσεως του παραρτήματος II Β της οδηγίας (άρθρο 6, παράγραφος 5, πέμπτη περίπτωση).

13 Σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 6, του εν λόγω κανονισμού, ο κοινοποιών πρέπει να συνάπτει σύμβαση με τον παραλήπτη για την αξιοποίηση των αποβλήτων και αντίγραφο αυτής της συμβάσεως πρέπει να παρέχεται στην αρμόδια αρχή κατόπιν αιτήσεώς της.

14 Το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού καθορίζει την προθεσμία καθώς και τους όρους και τη διαδικασία που πρέπει να τηρούν οι αρμόδιες αρχές προορισμού, αποστολής και διαμετακομίσεως για να προβάλουν αντιρρήσεις κατά του κοινοποιηθέντος σχεδίου μεταφοράς αποβλήτων προς αξιοποίηση. Η ως άνω διάταξη προβλέπει ειδικότερα ότι οι αντιρρήσεις πρέπει να βασίζονται στην παράγραφο 4 της ίδιας διατάξεως.

15 Το άρθρο 7, παράγραφος 4, στοιχείο α', του κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Οι αρμόδιες αρχές προορισμού και αποστολής δύνανται να προβάλουν αιτιολογημένες αντιρρήσεις για τη σχεδιαζόμενη μεταφορά:

— σύμφωνα με την οδηγία 75/442/ΕΟΚ, και ιδίως το άρθρο 7,

ή

— εάν δεν είναι σύμφωνη με τις εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, τη δημόσια τάξη, τη δημόσια ασφάλεια ή την προστασία της υγείας

ή

— αν ο κοινοποιών ή ο παραλήπτης έχει καταδικαστεί στο παρελθόν για παράνομη διακίνηση· στην περίπτωση αυτή, η αρμόδια αρχή αποστολής μπορεί να αρνηθεί να εγκρίνει όλες τις μεταφορές στις οποίες είναι αναμεμιγμένο το εν λόγω πρόσωπο, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία,

ή

— εάν η μεταφορά αντίκειται προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις οι οποίες έχουν συναφθεί από το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη

ή

— εάν ο λόγος αξιοποιήσιμων προς μη αξιοποιήσιμα απόβλητα, η εκτιμώμενη αξία των υλικών που θα αξιοποιηθούν εν τέλει ή το κόστος της αξιοποιήσεως και το κόστος της διάθεσης του μη αξιοποιηθέντος μέρους δεν δικαιολογούν την αξιοποίηση από οικονομική και περιβαλλοντική άποψη.»

16 Το άρθρο 26 του κανονισμού ορίζει τα εξής:

«1. Κάθε μεταφορά αποβλήτων, η οποία:

[...]

γ) πραγματοποιείται με τη συναίνεση των ενδιαφερομένων αρμόδιων αρχών η οποία όμως έχει αποσπαστεί με πλαστογράφηση, παραπλάνηση ή απάτη

[...]

θεωρείται παράνομη μεταφορά αποβλήτων·

5. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κατάλληλα νομοθετικά μέτρα για να απαγορεύουν και να τιμωρούν την παράνομη μεταφορά αποβλήτων.»

17 Σύμφωνα με το άρθρο 30, παράγραφος 1, του κανονισμού:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα απόβλητα μεταφέρονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν επιθεωρήσεις των εγκαταστάσεων και των επιχειρήσεων σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ και τυχαίους δειγματοληπτικούς ελέγχους των μεταφορών.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

18 Στις 2 Μαρτίου 1998, η Abfall Service, με έδρα το Graz (Αυστρία), κοινοποίησε στον BMU, που ήταν η αρμόδια αρχή αποστολής, την πρόθεσή της να μεταφέρει 7 000 τόνους επικίνδυνων αποβλήτων στην επιχείρηση Salzwerke AG, εδρεύουσα στη Γερμανία.

19 Κατά την κοινοποίηση αυτή, τα εν λόγω απόβλητα ήταν σκωρίες και τέφρα που συνιστούσαν τα υπολείμματα της λειτουργίας εγκαταστάσεως καύσεως αποβλήτων, μεταποιηθέντα σε «ειδικό προϊόν» εντός εγκαταστάσεως επεξεργασίας αποβλήτων του Δήμου της Βιέννης (Αυστρία). Τα απόβλητα αυτά προορίζονταν για εναπόθεση σε παλαιό ορυχείο άλατος στο Kochendorf (Γερμανίας), προκειμένου να γεμίσουν κοιλότητες (επίχωση).

20 Με τα επισυναφθέντα στην κοινοποίηση έγγραφα η Abfall Service χαρακτήρισε τη χρησιμοποίηση των προοριζομένων για μεταφορά αποβλήτων ως «αξιοποίηση» και την κατέταξε στην κατηγορία εργασιών του παραρτήματος II B, σημείο R 5, της οδηγίας.

21 Η αρμόδια αρχή προορισμού, ήτοι το Regierungspräsidium Stuttgart (Γερμανία), ενημέρωσε την Abfall Service ότι δεν φαινόταν να υπάρχει κανένας λόγος για τον οποίο θα έπρεπε να μην εγκρίνει την εν λόγω κοινοποίηση ως εργασία αξιοποιήσεως.

22 Με απόφαση της 19ης Ιουνίου 1998, ο BMU προέβαλε αντίρρηση κατά της μεταφοράς αυτής με βάση το άρθρο 7, παράγραφος 4, στοιχείο α', πέμπτη περίπτωση, του κανονισμού. Η αντίρρηση αυτή στηριζόταν στο γεγονός ότι η σχεδιαζόμενη μεταφορά συνιστούσε στην πραγματικότητα εργασία διαθέσεως και συγκεκριμένα την εργασία που αναφέρεται στο παράρτημα II A, σημείο D 12, της οδηγίας.

23 Η Abfall Service άσκησε ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof προσφυγή κατά της αποφάσεως του BMU. Ισχυρίστηκε συγκεκριμένα ότι η αιτιολογία της αντιρρήσεως, ήτοι ότι η σχεδιαζόμενη εργασία δεν συνιστά αξιοποίηση αλλά μάλλον διάθεση, δεν ανταποκρίνεται στα όσα προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 4, στοιχείο α', πέμπτη περίπτωση, του κανονισμού.

24 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Verwaltungsgerichtshof, θεωρώντας ότι η επίλυση της εκκρεμούς ενώπιόν του διαφοράς εξαρτάται από την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει η αρμόδια αρχή αποστολής, κατά τον κανονισμό (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους [...], την εξουσία να ελέγχει την ορθότητα της κατατάξεως της αξιοποιήσεως των προς μεταφορά αποβλήτων σε μία από τις κατηγορίες εργασιών αξιοποιήσεως που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ Β της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ, στην οποία προέβη ο κοινοποιών κατά το άρθρο 6, παράγραφος 5, πέμπτη περίπτωση, του κανονισμού 259/93, και, στην περίπτωση που ο χαρακτηρισμός αυτός δεν είναι ορθός, να απαγορεύει τη μεταφορά των αποβλήτων;

2) Μπορεί η αρμόδια αρχή αποστολής να προβάλει, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 4, στοιχείο α', πέμπτη περίπτωση, του κανονισμού 259/93, αντίρρηση κατά της μεταφοράς αποβλήτων, όταν ο λόγος που επικαλείται είναι ότι, αντίθετα προς τον χαρακτηρισμό στον οποίο προέβη ο κοινοποιών με το έγγραφο παρακολουθήσεως, η σχεδιαζόμενη μεταφορά των αποβλήτων δεν γίνεται με σκοπό την αξιοποίηση αλλά τη διάθεση;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα:

Σε ποια διάταξη του κανονισμού 259/93 ή του λοιπού κοινοτικού δικαίου μπορεί να στηριχθεί η αρμόδια αρχή αποστολής προκειμένου να απαγορεύσει τη μεταφορά αποβλήτων, στην περίπτωση κατά την οποία, αντίθετα προς τις πληροφορίες που παρέσχε ο κοινοποιών, η μεταφορά δεν γίνεται με σκοπό την αξιοποίηση αλλά τη διάθεση;

4) Πρέπει κάθε απόθεση αποβλήτων σε ορυχείο να θεωρείται ως διάθεση των αποβλήτων, υπό την έννοια του κανονισμού 259/93, σε συνδυασμό με το παράρτημα II A της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ (εργασίες της κατηγορίας D 12), ανεξάρτητα από τις συγκεκριμένες περιστάσεις υπό τις οποίες πραγματοποιείται;

5) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα:

Με ποια κριτήρια πρέπει να γίνεται η κατάταξη στις κατηγορίες εργασιών του παραρτήματος II της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ;»

Επί των τριών πρώτων προδικαστικών ερωτημάτων

25 Με τα τρία πρώτα ερωτήματα, τα οποία πρέπει να εξετασθούν μαζί, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αφενός, αν η αρμόδια αρχή αποστολής, υπό την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', του κανονισμού, έχει την εξουσία να ελέγχει αν η σχεδιαζόμενη μεταφορά που χαρακτηρίστηκε με την κοινοποίηση ως «μεταφορά αποβλήτων προς αξιοποίηση» ανταποκρίνεται πράγματι στον χαρακτηρισμό αυτό και, αφετέρου, εάν, στην περίπτωση αυτή, η αρχή αυτή μπορεί να αντιταχθεί στη

μεταφορά αυτή όταν ο χαρακτηρισμός στον οποίο προέβη ο κοινοποιών είναι εσφαλμένος και σε ποια διάταξη του κοινοτικού δικαίου πρέπει να στηριχθεί.

26 Η Abfall Service ισχυρίζεται ότι η αρμόδια αρχή αποστολής δεν έχει την εξουσία να ελέγχει την ορθότητα του χαρακτηρισμού της εργασίας αξιοποιήσεως, στον οποίο προέβη ο κοινοποιών και ότι, στην περίπτωση που ο χαρακτηρισμός αυτός είναι εσφαλμένος, η εν λόγω αρχή δεν έχει το δικαίωμα να απαγορεύσει τη μεταφορά των αποβλήτων, εκτός εάν η κοινοποίηση είναι προδήλως καταχρηστική.

27 Συναφώς, η Abfall Service υποστηρίζει ότι μόνον η αρμόδια αρχή προορισμού μπορεί να προβάλει αντίρρηση σε περίπτωση εσφαλμένου χαρακτηρισμού του αντικειμένου της μεταφοράς. Συγκεκριμένα, ισχυρίζεται ότι, όσον αφορά τον λόγο αντιρρήσεως που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 4, στοιχείο α', πέμπτη περίπτωση, του κανονισμού, μόνον η αρμόδια αρχή προορισμού μπορεί να διαθέτει εγκαίρως πληροφορίες σχετικές με την εγκατάσταση αξιοποιήσεως καθώς και το κόστος της αξιοποιήσεως και της διαθέσεως στο κράτος προορισμού, πληροφορίες που θα της επιτρέψουν να προβάλει αντίρρηση έχοντας επίγνωση της καταστάσεως.

28 Η Abfall Service προσθέτει ότι, αν η αρμόδια αρχή αποστολής και η αρμόδια αρχή προορισμού μπορούσαν, αμφότερες, να ελέγχουν τη σκοπιμότητα της μεταφοράς, θα υφίστατο κίνδυνος εκδόσεως εκ μέρους των δύο αρχών δισταμένων αποφάσεων.

29 Εξάλλου, η Abfall Service υποστηρίζει ότι το κανονισμός πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και με γνώμονα την τήρηση της αρχής της προτεραιότητας της αξιοποιήσεως των αποβλήτων, πράγμα που συνεπάγεται ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η αρμόδια αρχή αποστολής έχει τη δυνατότητα προβολής αντιρρήσεως για λόγο αντλούμενο από τον εσφαλμένο χαρακτηρισμό του αντικειμένου της μεταφοράς. Αφενός, πράγματι, υφίσταται κίνδυνος η αρμόδια αρχή αποστολής να χρησιμοποιήσει τη δυνατότητα αυτή προς προστασία εθνικών οικονομικών συμφερόντων και, αφετέρου, η άσκηση του δικαιώματος αυτού συνιστά αδικαιολόγητο περιορισμό της αρχής της προτεραιότητας της αξιοποιήσεως.

30 Αντιθέτως, η Αυστριακή και η Γερμανική Κυβέρνηση, η Γαλλική Κυβέρνηση, με τις παρατηρήσεις της κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, καθώς και η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή θεωρούν ότι η αρμόδια αρχή αποστολής έχει την εξουσία να ελέγχει την ορθότητα των παρασχεθεισών από τον κοινοποιούντα πληροφοριών, ιδίως όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του σκοπού της μεταφοράς των αποβλήτων.

31 Όσον αφορά το ζήτημα σε ποια διάταξη κοινοτικού δικαίου μπορεί να στηριχθεί η αρμόδια αρχή αποστολής προκειμένου να αντιταχθεί στη σχεδιαζόμενη μεταφορά που παρουσιάστηκε κακώς ως προοριζόμενη για την αξιοποίηση των αποβλήτων, η Αυστριακή και η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι η αντίρρηση που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 4, στοιχείο α', πέμπτη περίπτωση, του κανονισμού μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην περίπτωση αυτή κατ' αναλογία. Η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή δεν συμφωνούν μ' αυτή την ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως.

32 Η Αυστριακή και η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν, εξάλλου, ότι η αρμόδια αρχή αποστολής μπορεί επίσης να στηριχθεί στο άρθρο 7, παράγραφος 4, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού προκειμένου να αντιταχθεί σε μεταφορά, η οποία χαρακτηρίστηκε κακώς ως μεταφορά για αξιοποίηση των αποβλήτων. Η Γερμανική Κυβέρνηση θεωρεί ότι η αρμόδια αρχή αποστολής μπορεί επίσης, κατόπιν εκ νέου χαρακτηρισμού του αντικειμένου της μεταφοράς, να επικαλεστεί το άρθρο 4, παράγραφος 3, στοιχείο α', σημείο 1, του κανονισμού.

33 Η Γαλλική Κυβέρνηση, με τις παρατηρήσεις της κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, και η Ολλανδική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι, όταν, αντίθετα προς ό,τι ανέφερε ο κοινοποιών, δεν πρόκειται για μεταφορά προς αξιοποίηση των αποβλήτων, αλλά για μεταφορά προς διάθεση αυτών, η αρμόδια αρχή αποστολής μπορεί να χαρακτηρίσει εκ νέου τη μεταφορά, πράγμα που της επιτρέπει να προβάλει αντίρρηση δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 3, του κανονισμού.

34 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, βάσει της γενικής αρχής της νομιμότητας, η αρμόδια αρχή αποστολής πρέπει να προβάλει αντίρρηση κατά μεταφοράς της οποίας ο

σκοπός χαρακτηρίστηκε εσφαλμένα από τον κοινοποιούντα, χωρίς να απαιτείται προς τούτο η αρχή αυτή να στηρίζεται σε συγκεκριμένη διάταξη του κανονισμού.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

35 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το ζήτημα της μεταφοράς αποβλήτων ρυθμίζεται κατά τρόπο εναρμονισμένο σε κοινοτικό επίπεδο από τον κανονισμό, προκειμένου να διασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος (απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2001, C-324/99, DaimlerChrysler, Συλλογή 2001, σ. I-9897, σκέψη 42).

36 Οι περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να αντιταχθούν σε μεταφορά αποβλήτων μεταξύ κρατών μελών είναι, όσον αφορά τα απόβλητα που προορίζονται για διάθεση, εκείνες που απαριθμούνται περιοριστικώς στο άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού (προπαρατεθείσα απόφαση DaimlerChrysler, σκέψη 50) και, όσον αφορά τα απόβλητα που προορίζονται για αξιοποίηση για τα οποία εφαρμόζεται η διαδικασία των άρθρων 6 έως 8 του ίδιου κανονισμού, εκείνες που απαριθμούνται περιοριστικώς στο άρθρο 7, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού, σύμφωνα με την παράγραφο 2 της διατάξεως αυτής.

37 Εντούτοις, η εφαρμογή των διατάξεων αυτών του κανονισμού, οι οποίες καθορίζουν τις αντιρρήσεις τις οποίες οι αρμόδιες αρχές αποστολής, διαμετακομίσεως και προορισμού μπορούν να προβάλουν κατά μεταφορών αποβλήτων προοριζομένων αντιστοίχως για διάθεση ή αξιοποίηση, προϋποθέτει ότι ο σκοπός της μεταφοράς έχει, προηγουμένως, χαρακτηριστεί ορθώς με βάση τους ορισμούς των εργασιών διαθέσεως και αξιοποιήσεως που περιλαμβάνονται στο άρθρο 1, στοιχεία ε' και στ', της οδηγίας, διατάξεις που παραπέμπουν αντιστοίχως στα παραρτήματα II Α και II Β της οδηγίας.

38 Η αναγκαιότητα ορθού χαρακτηρισμού του σκοπού της μεταφοράς αποβλήτων απορρέει όχι μόνον από τις διατάξεις του κανονισμού σχετικά με τους λόγους αντιρρήσεως κατά των μεταφορών, που μνημονεύονται στη σκέψη 36 της παρούσας αποφάσεως, αλλά επίσης, γενικότερα, από ολόκληρο τον κανονισμό, ο οποίος, όπως τονίζεται στην όγδοη αιτιολογική του σκέψη, προβλέπει διαφορετικές διαδικασίες ανάλογα με τον προορισμό των αποβλήτων, και ιδίως αν προορίζονται για διάθεση ή αξιοποίηση. Ένας από τους σκοπούς του κανονισμού, ήτοι της διευκολύνσεως των μεταφορών αποβλήτων για αξιοποίηση σε σχέση με τις μεταφορές αποβλήτων προς διάθεση, χάρη στη θέσπιση λιγότερο αυστηρών κανόνων για τις πρώτες, θα διακυβευόταν εάν δεν ελεγχόταν ο χαρακτηρισμός του σκοπού των εν λόγω μεταφορών.

39 Σύμφωνα με τον κανονισμό, στον ίδιο τον κοινοποιούντα εναπόκειται να χαρακτηρίσει τον σκοπό της μεταφοράς αποβλήτων με το έγγραφο παρακολουθήσεως με βάση το οποίο πραγματοποιείται η κοινοποίηση στις αρμόδιες αρχές.

40 Εντούτοις, από το σύστημα που θεσπίζει ο κανονισμός προκύπτει ότι όλες οι αρμόδιες αρχές που είναι παραλήπτες της εν λόγω κοινοποιήσεως πρέπει να ελέγχουν αν ο χαρακτηρισμός του κοινοποιούντος είναι σύμφωνος με τις διατάξεις του κανονισμού και να προβάλλουν αντιρρήσεις κατά της μεταφοράς όταν ο χαρακτηρισμός είναι εσφαλμένος.

41 Συγκεκριμένα, η υποχρέωση αυτή απορρέει από το άρθρο 26 του κανονισμού, που επιβάλλει στα κράτη μέλη να απαγορεύουν και να τιμωρούν κάθε παράνομη μεταφορά αποβλήτων, ιδίως αυτή που οφείλεται σε συνειδητά εσφαλμένο χαρακτηρισμό του σκοπού της μεταφοράς εκ μέρους του κοινοποιούντος, καθώς και από το άρθρο 30, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, που προβλέπει ρητώς τη γενική υποχρέωση των κρατών μελών να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι τα απόβλητα μεταφέρονται σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού.

42 Η ερμηνεία αυτή δεν τίθεται εν αμφιβόλω από την επιχειρηματολογία της Abfall Service, κατά την οποία η αρχή αποστολής δεν είναι σε θέση να ελέγξει την ορθότητα του χαρακτηρισμού της «μεταφοράς προς αξιοποίηση των αποβλήτων», στην οποία προέβη ο κοινοποιών.

43 Συγκεκριμένα, κατ' αρχάς, η αρχή αποστολής λαμβάνει, βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού, αντίγραφο κοινοποιήσεως της σχεδιαζόμενης μεταφοράς αποβλήτων προς αξιοποίηση και, έτσι, έχει στη διάθεσή της τις ίδιες για τη μεταφορά πληροφορίες με αυτές που κοινοποιούνται στην αρχή προορισμού. Επιπλέον, η αρχή αποστολής μπορεί επίσης, με βάση το άρθρο 6, παράγραφος 4, του κανονισμού, να ζητήσει από τον κοινοποιούντα συμπληρωματικές πληροφορίες και έγγραφα σχετικά με τη σχεδιαζόμενη μεταφορά και, με βάση την παράγραφο 6 της ίδιας διατάξεως, μπορεί να ζητήσει από τον κοινοποιούντα αντίγραφο της συναφθείσας για την αξιοποίηση των αποβλήτων συμβάσεως. Έτσι, η αρχή αποστολής έχει στη διάθεσή της μέσα που της παρέχουν τη δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχό της επί της ορθότητας του χαρακτηρισμού του σκοπού της εν λόγω μεταφοράς.

44 Στη συνέχεια, το επιχείρημα της Abfall Service ότι δεν είναι δυνατό να γίνει δεκτό ότι τόσο οι αρμόδιες αρχές προορισμού όσο και οι αρμόδιες αρχές αποστολής πρέπει να ελέγχουν την ορθότητα του χαρακτηρισμού της μεταφοράς στον οποίο προέβη ο κοινοποιών, διότι αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε διστάμενους χαρακτηρισμούς της ίδιας μεταφοράς, δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Συγκεκριμένα, ο κίνδυνος τέτοιων διισταμένων χαρακτηρισμών είναι εγγενής του συστήματος που καθιερώνει ο ίδιος ο κανονισμός, ο οποίος αναθέτει ταυτόχρονα σε όλες τις αρμόδιες αρχές την ευθύνη να επιβλέπουν ότι οι μεταφορές διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού.

45 Τέλος, ούτε τα επιχειρήματα της Abfall Service σχετικά με την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και την αρχή της προτεραιότητας της αξιοποιήσεως των αποβλήτων μπορούν να γίνουν δεκτά. Αφενός, από τον κανονισμό προκύπτει ότι η αρχή αποστολής δεν μπορεί να αντιταχθεί σε μεταφορά αποβλήτων, για τον λόγο ότι ο χαρακτηρισμός του σκοπού της μεταφοράς είναι εσφαλμένος, παρά μόνο σε περίπτωση που ο χαρακτηρισμός αυτός δεν είναι σύμφωνος με τον κανονισμό και όχι με σκοπό τον περιορισμό των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών. Αφετέρου, η αρχή της προτεραιότητας αξιοποιήσεως των αποβλήτων, η οποία σκοπεί στην προώθηση της αξιοποιήσεως αυτής, ισχύει εξ ορισμού μόνο για τα απόβλητα που προορίζονται πράγματι προς αξιοποίηση και, επομένως, δεν απαγορεύει τη διεξαγωγή ελέγχου σχετικά με τον προορισμό αυτό, ακόμα και από την αρμόδια αρχή αποστολής.

46 Όσον αφορά το ζήτημα σε ποια διάταξη κοινοτικού δικαίου πρέπει να στηριχθεί η αρμόδια αρχή αποστολής προκειμένου να απαγορεύσει τη μεταφορά που χαρακτηρίστηκε εσφαλμένα με την κοινοποίηση, επιβάλλεται, εκ προοιμίου, η διαπίστωση ότι από το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 4, στοιχείο α', πέμπτη περίπτωση, του κανονισμού προκύπτει ότι η εν λόγω διάταξη έχει εφαρμογή μόνο σε περίπτωση που ένα τουλάχιστον μέρος των προς μεταφορά αποβλήτων πρέπει να αξιοποιηθεί. Επομένως, η αρμόδια αρχή αποστολής δεν μπορεί να επικαλεστεί τη διάταξη αυτή για να απαγορεύσει μεταφορά αποβλήτων που προορίζονται αποκλειστικώς, κατ' αυτήν, προς διάθεση.

47 Αν η αρμόδια αρχή αποστολής θεωρεί ότι ο σκοπός της μεταφοράς χαρακτηρίστηκε κατά τρόπο εσφαλμένο με την κοινοποίηση, πρέπει να στηρίξει την αντίρρησή της κατά της μεταφοράς σε λόγο αντλούμενο απ' αυτό το σφάλμα κατά τον χαρακτηρισμό, χωρίς παραπομπή σε κάποια από τις ειδικές διατάξεις του κανονισμού που προσδιορίζουν τις αντιρρήσεις τις οποίες τα κράτη μέλη μπορούν να προβάλουν κατά των μεταφορών αποβλήτων. Η αντίρρηση αυτή, όπως και οι λοιπές αντιρρήσεις που προβλέπει ο κανονισμός, έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίζει τη μεταφορά.

48 Έτσι, ο κοινοποιών μπορεί είτε να μην πραγματοποιήσει τη μεταφορά των αποβλήτων σε άλλο κράτος μέλος είτε να προβεί σε νέα κοινοποίηση είτε να ασκήσει προσφυγή κατά της αποφάσεως της αρμόδιας αρχής αποστολής που προέβαλε αντίρρηση κατά της μεταφοράς. Εν πάση περιπτώσει, η αρμόδια αρχή δεν έχει την εξουσία να προβεί αυτεπαγγέλτως σε νέο χαρακτηρισμό του σκοπού της μεταφοράς αποβλήτων, διότι ο νέος αυτός μονομερής χαρακτηρισμός θα είχε ως αποτέλεσμα η ίδια μεταφορά να εξετάζεται από τις διαφορετικές αρμόδιες αρχές με βάση διατάξεις που εμπίπτουν σε διαφορετικά κεφάλαια του κανονισμού, πράγμα ασυμβίβαστο με το σύστημα που καθιερώνει ο κανονισμός.

49 Εξάλλου, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η καθοριζόμενη με τον κανονισμό διαδικασία εγγυάται στον κοινοποιούντα ότι το σχέδιο μεταφοράς θα εξεταστεί εντός των προθεσμιών που τάσσει ο κανονισμός και ότι θα ενημερωθεί, το αργότερο κατά την εκπνοή των προθεσμιών, εάν, και ενδεχομένως υπό ποιες προϋποθέσεις, μπορεί να πραγματοποιηθεί η μεταφορά (προπαρατεθείσα απόφαση DaimlerChrysler, σκέψη 70). Επομένως, η αντίρρηση της αρμόδιας αρχής

αποστολής που ερείδεται στον εσφαλμένο χαρακτηρισμό κοινοποιηθείσας μεταφοράς ως μεταφοράς αποβλήτων προς αξιοποίηση πρέπει να προβληθεί εντός της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού.

50 Ενόψει των προεκτεθέντων, στα τρία πρώτα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι από το σύστημα που καθιερώνει ο κανονισμός προκύπτει ότι

— η αρμόδια αρχή αποστολής, υπό την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', του κανονισμού αυτού, έχει την εξουσία να ελέγχει αν η σχεδιαζόμενη μεταφορά που χαρακτηρίζεται από την κοινοποίηση ως «μεταφορά αποβλήτων προς αξιοποίηση» ανταποκρίνεται πράγματι στον χαρακτηρισμό αυτό και

— ότι η ως άνω αρχή πρέπει, σε περίπτωση που ο χαρακτηρισμός αυτός είναι εσφαλμένος, να αντιταχθεί στη μεταφορά προβάλλοντας αντίρρηση στηριζόμενη στον εσφαλμένο αυτό χαρακτηρισμό, εντός της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.

Επί του τετάρτου και του πέμπτου προδικαστικού ερωτήματος

51 Με το τέταρτο και πέμπτο ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξετασθούν μαζί, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν η απόθεση αποβλήτων σε εγκαταλειμμένο ορυχείο συνιστά οπωσδήποτε εργασία διαθέσεως, υπό την έννοια του παραρτήματος ΙΙ Α, σημείο D 12, της οδηγίας, ή αν, αντιθέτως, μια τέτοια απόθεση πρέπει να αξιολογείται κατά περίπτωση, προκειμένου να καθοριστεί αν πρόκειται για εργασία διαθέσεως ή για εργασία αξιοποιήσεως αποβλήτων κατά την οδηγία και, στην περίπτωση αυτή, με βάση ποια κριτήρια πρέπει να γίνεται η αξιολόγηση αυτή.

52 Η Abfall Service, η Αυστριακή και η Γερμανική Κυβέρνηση θεωρούν ότι η απόθεση αποβλήτων σε εγκαταλειμμένο ορυχείο πρέπει να χαρακτηρίζεται ως διάθεση ή αξιοποίηση σε συνάρτηση με τις συντρέχουσες σε κάθε περίπτωση περιστάσεις.

53 Ως προς τα κριτήρια με βάση τα οποία πραγματοποιείται ο χαρακτηρισμός αυτός, η Abfall Service υποστηρίζει ότι, με βάση την οδηγία, η διαφύλαξη των φυσικών πόρων πρώτων υλών και η φροντίδα για την ανάκτηση των αποβλήτων αποτελούν στόχους που επιτρέπουν τον χαρακτηρισμό μιας εργασίας ως εργασίας αξιοποιήσεως. Ισχυρίζεται ότι ο επικίνδυνος ή μη χαρακτήρας των αποβλήτων πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη, δεδομένου ότι η επικινδυνότητα των αποβλήτων συνιστά ένδειξη ότι η σχετική μ' αυτά εργασία αποτελεί εργασία διαθέσεως.

54 Κατά την Αυστριακή και τη Γερμανική Κυβέρνηση, ο χαρακτηρισμός εργασίας αποθέσεως αποβλήτων σε εγκαταλειμμένο ορυχείο με βάση τις διατάξεις της οδηγίας εξαρτάται, κυρίως, από το ζήτημα αν τα εν λόγω απόβλητα συγκεντρώνουν τα αναγκαία χαρακτηριστικά, από πλευράς των τεχνικών που εφαρμόζονται στα ορυχεία, ώστε να χρησιμοποιηθούν ως υλικά γεμίσματος κοιλοτήτων. Η Γερμανική Κυβέρνηση προσθέτει ότι ο επιδιωκόμενος από την οδηγία σκοπός της διαφυλάξεως των φυσικών πόρων συνεπάγεται ότι ο χαρακτηρισμός μιας εργασίας πρέπει να στηρίζεται στον βασικό σκοπό που αυτή επιδιώκει και ότι το γεγονός ότι τα απόβλητα χρησιμοποιούνται ως υποκατάστατα φυσικών πόρων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η εργασία αποτελεί αξιοποίηση αυτών.

55 Η Γαλλική Κυβέρνηση, με τις παρατηρήσεις της κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, καθώς και η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, θεωρούν, αντιθέτως, ότι κάθε απόθεση αποβλήτων σε εγκαταλειμμένο ορυχείο πρέπει να χαρακτηρίζεται ως εργασία διαθέσεως, διότι συνδέεται με την εργασία που αναφέρεται στο παράρτημα ΙΙ Α, σημείο D 12, της οδηγίας. Η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή διευκρινίζουν ότι η μορφή αυτή αποθέσεως μπορεί επίσης να θεωρηθεί σε ορισμένες περιπτώσεις ως συνδεόμενη με τις εργασίες που αφορούν τα σημεία D 1 και D 3 του ως άνω παραρτήματος.

56 Η Γαλλική και η Ολλανδική Κυβέρνηση προσθέτουν ότι η ανακύκλωση, η επαναχρησιμοποίηση ή η ανάκτηση είναι εργασίες που προϋποθέτουν ότι τα απόβλητα υποβάλλονται σε προηγούμενη επεξεργασία με σκοπό την επαναχρησιμοποίησή τους. Κατά τις κυβερνήσεις αυτές, η προϋπόθεση αυτή δεν πληρούται σε περίπτωση αποθέσεως των αποβλήτων σε εγκαταλειμμένο ορυχείο.

57 Εξάλλου, κατά την Επιτροπή, είναι δυνατόν να υπάρχουν χρήσεις αποβλήτων που δεν περιλαμβάνονται ρητώς στις εργασίες που απαριθμούνται στα παραρτήματα II Α και II Β της οδηγίας, πλην όμως, οι χρήσεις αυτές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και του κανονισμού.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

58 Εκ προοιμίου, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι ούτε ο κανονισμός ούτε η οδηγία περιλαμβάνουν γενικό ορισμό των εννοιών της διαθέσεως και της αξιοποιήσεως αποβλήτων, αλλά περιορίζονται να παραπέμψουν στα παραρτήματα II Α και II Β της εν λόγω οδηγίας, στα οποία απαριθμούνται διάφορες εργασίες που εμπίπτουν στη μία ή στην άλλη από τις έννοιες αυτές.

59 Όπως διευκρινίζεται με την εισαγωγική σημείωση που περιλαμβάνεται στα παραρτήματα II Α και II Β της οδηγίας, κάθε ένα από τα παραρτήματα αυτά σκοπεί στην καταγραφή των εργασιών διαθέσεως και αξιοποιήσεως όπως αυτές εκτελούνται στην πράξη. Εξάλλου, από τον τίτλο των εργασιών που περιλαμβάνονται στα ως άνω παραρτήματα προκύπτει ότι ορισμένες από τις εργασίες αυτές περιγράφονται κατά τρόπο εξαιρετικά γενικό και καλύπτουν στην πραγματικότητα κατηγορίες εργασιών, σε ορισμένες δε περιπτώσεις χρησιμοποιούνται παραδείγματα εργασιών για να προσδιοριστεί η οικεία κατηγορία εργασιών.

60 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα παραρτήματα ΙΙ Α και ΙΙ Β της οδηγίας έχουν ως αντικείμενο την καταγραφή των συνηθέστερων εργασιών διαθέσεως ή αξιοποιήσεως και όχι την κατά τρόπο συγκεκριμένο και αποκλειστικό απαρίθμηση όλων των εργασιών διαθέσεως ή αξιοποιήσεως αποβλήτων υπό την έννοια της οδηγίας.

61 Από την προσέγγιση αυτή του κοινοτικού νομοθέτη προκύπτει, αφενός, ότι ορισμένες μέθοδοι διαθέσεως ή αξιοποιήσεως αποβλήτων είναι δυνατό να μην αναφέρονται ρητώς μεταξύ των απαριθμούμενων στα παραρτήματα ΙΙ Α και ΙΙ Β της οδηγίας εργασιών, ιδίως διότι η χρήση τους άρχισε μετά την τελευταία προσαρμογή των εν λόγω παραρτημάτων στην επιστημονική και τεχνική πρόοδο και, αφετέρου, ότι ορισμένες εργασίες είναι δυνατό να αντιστοιχούν ταυτόχρονα σε τίτλους εργασιών που αναφέρονται τόσο στο παράρτημα ΙΙ Α όσο και στο παράρτημα ΙΙ Β της οδηγίας.

62 Από την οδηγία προκύπτει ότι κάθε επεξεργασία αποβλήτων που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της πρέπει να μπορεί να χαρακτηριστεί είτε ως διάθεση είτε ως αξιοποίηση των αποβλήτων αυτών, προκειμένου να εφαρμοστούν οι διαφορετικοί κανόνες που θεσπίζει η εν λόγω οδηγία για τις δύο αυτές κατηγορίες εργασιών, ιδίως όσον αφορά το καθεστώς αδείας στο οποίο υπόκεινται οι εγκαταστάσεις ή επιχειρήσεις που πραγματοποιούν τις εργασίες αυτές. Έτσι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 38 της παρούσας αποφάσεως, η εφαρμογή του κανονισμού προϋποθέτει επίσης, προκειμένου να προσδιοριστούν οι ισχύοντες σε μια μεταφορά αποβλήτων κανόνες, ότι ο προορισμός αυτών μπορεί να χαρακτηριστεί είτε ως διάθεση είτε ως αξιοποίηση.

63 Επομένως, προς εφαρμογή της οδηγίας και του κανονισμού, κάθε εργασία επεξεργασίας αποβλήτων πρέπει να μπορεί να χαρακτηριστεί ως διάθεση ή ως αξιοποίηση και η ίδια εργασία δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ταυτόχρονα ως διάθεση και ως αξιοποίηση.

64 Υπό τις συνθήκες αυτές, όταν μια εργασία επεξεργασίας αποβλήτων δεν μπορεί να συνδεθεί με μία μόνον από τις εργασίες ή κατηγορίες εργασιών που μνημονεύονται στα παραρτήματα II A ή II B της οδηγίας, με βάση μόνον τον τίτλο των εν λόγω εργασιών, η εργασία αυτή πρέπει να χαρακτηρίζεται κατά περίπτωση υπό το φως των σκοπών της οδηγίας.

65 Αυτό συμβαίνει στην παρούσα υπόθεση, διότι η απόθεση σκωρίων και τέφρας σε εγκαταλειμμένο ορυχείο αποτελεί εργασία η οποία, με βάση μόνον τον τίτλο των εν λόγω εργασιών, είναι δυνατόν να συνδεθεί με την εργασία διαθέσεως που αναφέρεται στο παράρτημα II A, σημείο D 12, της οδηγίας ή με την εργασία αξιοποιήσεως που αναφέρεται στο παράρτημα II B, σημείο R 5, της εν λόγω οδηγίας.

66 Συναφώς, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας, τα κράτη μέλη πρέπει λαμβάνουν τα ενδεδειγμένα μέτρα για να προωθήσουν την αξιοποίηση των αποβλήτων με ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση ή ανάκτηση ή οποιαδήποτε άλλη ενέργεια που έχει στόχο την παραγωγή δευτερογενών πρώτων υλών καθώς και τη χρησιμοποίηση των αποβλήτων ως πηγή ενέργειας.

67 Εκ προοιμίου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 82 των προτάσεών του, καίτοι η έννοια της «αξιοποιήσεως» προϋποθέτει γενικώς προηγούμενη επεξεργασία αποβλήτων, δεν προκύπτει από το ως άνω άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', ούτε από άλλη διάταξη της οδηγίας ότι το γεγονός ότι τα απόβλητα υποβλήθηκαν σε μια τέτοια επεξεργασία αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για να χαρακτηριστεί μια εργασία ως «αξιοποίηση» υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο στ', της οδηγίας.

68 Πρέπει επίσης να τονιστεί, όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 84 των προτάσεών του, ότι δεν προκύπτει από το εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', ούτε από άλλη διάταξη της οδηγίας ότι το αν τα απόβλητα είναι ή όχι επικίνδυνα αποτελεί καθαυτό λυσιτελές κριτήριο προκειμένου να εκτιμηθεί αν μια εργασία επεξεργασίας αποβλήτων πρέπει να χαρακτηριστεί ως «αξιοποίηση» υπό την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο στ', της οδηγίας.

69 Αντίθετα, από το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας, καθώς και από την τέταρτη αιτιολογική της σκέψη προκύπτει ότι το ουσιώδες χαρακτηριστικό μιας εργασίας αξιοποιήσεως αποβλήτων συνίσταται στο γεγονός ότι αυτή σκοπεί πρωτίστως στο να μπορούν τα απόβλητα να επιτελέσουν χρήσιμη λειτουργία, υποκαθιστώντας τη χρησιμοποίηση άλλων υλικών που θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για τη λειτουργία αυτή, πράγμα που καθιστά δυνατή τη διαφύλαξη των φυσικών πόρων.

70 Εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εφαρμόσει το κριτήριο αυτό στην υπό κρίση υπόθεση, προκειμένου να χαρακτηρίσει ως επεξεργασία διαθέσεως ή ως εργασία αξιοποιήσεως την απόθεση σε εγκαταλειμμένο ορυχείο των επίμαχων αποβλήτων.

71 Ενόψει των προεκτεθέντων, στο τέταρτο και πέμπτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η απόθεση αποβλήτων σε εγκαταλειμμένο ορυχείο δεν αποτελεί οπωσδήποτε εργασία διαθέσεως, υπό την έννοια του παραρτήματος II A, σημείο D 12, της οδηγίας.

Η απόθεση αυτή πρέπει να εκτιμάται κατά περίπτωση, προκειμένου να καθορίζεται αν πρόκειται για εργασία διαθέσεως ή για εργασία αξιοποιήσεως υπό την έννοια της εν λόγω οδηγίας.

Η απόθεση αυτή αποτελεί αξιοποίηση αν ο κύριος σκοπός της συνίσταται στο να μπορούν τα απόβλητα να επιτελέσουν χρήσιμη λειτουργία, υποκαθιστώντας τη χρησιμοποίηση άλλων υλικών που θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για τη λειτουργία αυτή.

Επί των δικαστικών εξόδων

72 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Αυστριακή, η Γερμανική, η Γαλλική και η Ολλανδική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με διάταξη της 16ης Δεκεμβρίου 1999 το Verwaltungsgerichtshof, αποφαίνεται:

1) Από το σύστημα που καθιέρωσε ο κανονισμός (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 98/368/ΕΚ της Επιτροπής, της 18ης Μαΐου 1998, προκύπτει

— ότι η αρμόδια αρχή αποστολής, υπό την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', του κανονισμού αυτού, έχει την εξουσία να ελέγχει αν η σχεδιαζόμενη μεταφορά που χαρακτηρίζεται από την κοινοποίηση ως «μεταφορά αποβλήτων προς αξιοποίηση» ανταποκρίνεται πράγματι στον χαρακτηρισμό αυτό και

— ότι η ως άνω αρχή πρέπει, σε περίπτωση που ο χαρακτηρισμός αυτός είναι εσφαλμένος, να αντιταχθεί στη μεταφορά προβάλλοντας αντίρρηση στηριζόμενη στον εσφαλμένο αυτό χαρακτηρισμό, εντός της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.

2) Η απόθεση αποβλήτων σε εγκαταλειμμένο ορυχείο δεν αποτελεί οπωσδήποτε εργασία διαθέσεως, υπό την έννοια του παραρτήματος ΙΙ Α, σημείο D 12, της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991, και με την απόφαση 96/350/ΕΚ της Επιτροπής, της 24ης Μαΐου 1996.

Η απόθεση αυτή πρέπει να εκτιμάται κατά περίπτωση, προκειμένου να καθορίζεται αν πρόκειται για εργασία διαθέσεως ή για εργασία αξιοποιήσεως υπό την έννοια της εν λόγω οδηγίας.

Η απόθεση αυτή αποτελεί αξιοποίηση αν ο κύριος σκοπός της συνίσταται στο να μπορούν τα απόβλητα να επιτελέσουν χρήσιμη λειτουργία, υποκαθιστώντας τη χρησιμοποίηση άλλων υλικών που θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για τη λειτουργία αυτή.

Jann von Bahr La Pergola

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 27 Φεβρουαρίου 2002.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

P. Jann